

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΥΝΔΡΑΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

Γ. Παράσχος

Η μάχη των Κεραμείων [απόσπασμα: σσ. 1-3]

Μελόδραμα εις δύο μέρη

Εθνική Βιβλιοθήκη, Αθήνα

τμ. 1, τχ. 50 (15 Οκτωβρίου 1868), σ. 25-27

Η ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΚΕΡΑΜΕΙΩΝ. (*)

ΜΕΛΟΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΔΥΩ ΜΕΡΗ.

ΜΕΡΟΣ Α΄.

Η ΟΔΟΝΥΧΤΙΑ.

Ἰπὸ Γ. ΠΑΡΑΣΧΟΥ.

Στρατόπεδον ἑλληνικὸν ἐπὶ τῶν βράχων τῶν Κεραμειῶν. Ἡ σημαία τοῦ σταυροῦ μὲ τὰς λέξεις «ΕΝΩΣΙΣ ἢ ΘΑΝΑΤΟΣ» κυμαίνεται ἐν τῷ μέσῳ. Δένδρα καὶ χεῖμαρβρος δεξιόθεν· βέβρυμα βαθύ πρὸς τὴν ἀριστερά, καὶ ἐπὶ τῶν ὄχθων αὐτοῦ ῥοδοδάφνη. Ἡ νύξ ἀστεροφεγγής· διάφοροι στρατιῶται, οἱ μὲν ἀγρυπνοῦντες εἰς τὰς θέσεις των, οἱ δὲ παρὰ τὰ ἔπλα κεκλιμένοι καὶ συνδιαλεγόμενοι. Σκοποὶ ἐνθεν καὶ ἐνθεν καὶ πλήθος πυρῶν περὶ τὸ στρατόπεδον. Ἐμβαίνει εἰς ἀρχηγός ὃν οἱ σκοποὶ χαιρετῶσι.

ΣΚΗΝΗ Α΄.

ΑΡΧΗΓΟΣ πρὸς τοὺς στρατιῶτας προσερχομένους.

Παιδιὰ κρατεῖτε τὸ κλαρὶ, ταῖς βρεμματιαῖς κρατεῖτε
Καὶ Τούρκους ἀνιδῆτε
Βαρεῖτέ τους . . . φωτιά!
Μ' ἄν ἔρθ' ὁ Μουσταφᾶ-πασᾶς μὲ τὴν ἀρβανιτιά του,
Ξυπνᾶτέ με καὶ κάτω
Στοῦ βράχου τὴν ἰτιά.
Ἐσὺ, Διακάκη, στὸ στενὸ· στὴ βάρχη Κυριακούλη!
Φυλάτε καραούλι,
Νὰ μὴ σεισθῆ κλαρὶ. (Φεύγει)

* Ακούεται ΕΙΣ ΣΚΟΠΟΣ δεξιόθεν.

Τίς εἶ;

ΜΙΑ ΦΩΝΗ.

Λημέρι κ' Ἐκκλησιά.

Ἄλλος ΣΚΟΠΟΣ ἀριστερόθεν.

Τίς εἶ;

ἌΛΛΗ ΦΩΝΗ.

Χριστοῦ λημέρι.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ ἀκροώμενοι.

Μαζῆ μας στὸ καρτέρι
Ἡ Κρήτη γρηγορεῖ.

(*) Τὴν εὐγενῆ ταύτην ἔμπνευσιν τῆς Ἐθνικῆς μετοχῆς τοῦ Κ. Γ. Παράσχου ἐλάβομεν ἐκ τοῦ «Ἐθνοφύλακος.»

ΣΚΗΝΗ Β΄.

(Ἐμβαίνουνσι διάφοροι στρατιῶται καὶ χαιρετῶσι κλίνοντες τὸ ξίφος πρὸ τῆς σημαίας).

ΕΙΣ ΕΞ ΑΥΤΩΝ πρὸς τοὺς συντρόφους του.

Ἐδῶ ποῦ στὴ φτέρη τ' ἀηδὼν κοιμᾶται
Νὰ στήσωμ' ἐλάτε
Ἀδέρτζια, χορὸ.
Καὶ πάλε στὰ πρῶτα τοῦ ἡλίου διαμάντια
Ἐργυμάσ' ἀγνάτια
Σὲ Τούρκων σωρό.

(Οἱ στρατιῶται συνέρχονται εἰς χορὸν. Δύω βαψωδοὶ, ὁ μὲν δεξιόθεν τῆς σκηνῆς, ὁ δὲ ἀριστερόθεν ψάλλουσιν ἐπὶ λύρας τῆς ἐξῆς ᾠσμα, ἐνῶ ὁ πυρρίχιος ἀρχεται καὶ ἀναλόγως τοῦ ῥυθμοῦ ἔχει ἢ τῶν στρατιῶτων πανοπλία.)

Α΄ ΡΑΨΩΔΟΣ.

Ἄπὸ φλόγες ἢ Κρήτη ζωσμένη
Τὰ βαρεῖά της τὰ σίδηρα σπᾶ,
Καὶ σὺν πρῶτα χτυπιέται χτυπᾶ
Καὶ γοργῇ κατεβαίνει.
Μὲ μεγάλο θεόρατο δόρυ
Ὅλη νειάτα πετᾶ καὶ ζωῆ,
Καὶ σὲ τὴν φωτιά καὶ βολῆ
Τρέμουν δάση καὶ ὄρη.

Β΄ ΡΑΨΩΔΟΣ.

Ὅπου ῥήξῃ θολὴ τὴ ματιά της
Χίλια ἔπλα σταῖς βάρχαις λαλοῦν,
Καὶ χιλιάδες πετοῦν ῥοβολοῦν
Τουρκομάχοι μπροστά της.
Τιμημένο σπαθὶ ξεγυμνῶναι
Δύω Σουλτάνων σπαθὶ δὲν γροικᾶ
Τὸ βαρὺ της τὸ χέρι νικᾶ
Κ' ἢ ματιά της λαβώνει

(Στιγμιαία παῦσις μεθ' ἣν ὁ χορὸς ἐπαναλαμβάνεται.)

ΟΙ ΔΥΩ ΡΑΨΩΔΟΙ ὁμοῦ.

Χτύπα, χτύπα, τῆς θάλασσας Σούλι,
Χτύπα κόρη γλυκεῖά τοῦ γιαιλοῦ
Ἐδῶ ἄνδρες παλεύουν, ἄλλοῦ
Ζοῦν γυναῖκες ἢ δούλοι.
Ἄπ' ἐδῶ Σελινιωταῖς, Λακκιωταῖς,
Ἄπ' ἐκεῖ στὴ φωτιά Σφακιανοί.
Νὰ βοῖζῃ παντοῦ μὲ φωνῆ
Σταῖς σπαθιαῖς σας ταῖς πρώταις.

Ὁ χορὸς παῦσι καὶ οἱ στρατιῶται διασκορπίζονται καταλαμβάνοντες τὰς θέσεις των.

(Μετά τινος στιγμῆς.)

Γιαννάκη, θάνεις στοίχημα νὰ ῥήξω στὸ σκοτάδι,
Κ' ἐκεῖ μὲς τὸ λαγγάδι
Νὰ πῶς ἢ καλαμιά;

ΓΙΑΝΑΚΗΣ.

Ἐγὼ ἀκριβὸ τὸ βόλι μου καὶ πέφτει σὲ κορμιά.

ΝΙΚΗΤΑΣ.

Κότα τὸ σκοῖνο ποῦ λυγᾶ τὰ πράσινα κλαριά του
Μὲ μιὰ σπαθιά σου κάτω
Τὸν κάνεις νὰ βρεθῆ ;

ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ.

Οἱ σκοῖνοι θέλουν ἄνοιξι, κι' ὁ Μουσταφᾶς σπαθί.

ΕΙΣ ΓΕΡΩΝ.

Ἄ, ναὶ παλληκάρια· ντροπή μας, δὲν μοιάζει !
Μιὰ σφαῖρα ζυγιάζει
Δυὼ Τούρκων κορμιά.

ΑΛΛΟΣ.

Ἐκεῖνοι τὰ δέντρα, τὰς χώραις χαλᾶνε,
Καὶ γύρω σκορπᾶνε
Καῦμὸ κ' ἔρημιά.

ΕΙΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ.

Ὡς τώρα πῶς βαστάξαμε, μωρὲ παιδιὰ καύμένα,
Σὲ τόσο πῆλαγο βαθύ,
Πότε μὲ Φράγκικο σπαθί, (1)
Πότε μὲ Τούρκου γέννα!

ΑΛΛΟΣ.

Δὲν εἶχε ἀδέρφια γιὰ τὰ μᾶς, στὴν ἔρημη ζωὴ μας,
'Ἡ ἄνοιξι λίγη δροσιά,
Ἐνα σταυρὸ ἢ Ἐκκλησιά,
Μιὰ πέτρα τὸ κορμὶ μας !

ΟΛΟΙ.

Ναὶ πλὴν τώρα διασκελᾶμε
Κορτερὸ σπαθί ζωσμένοι
Κ' ὅπου Τούρκο χαιρετᾶμε,
Στὴ ματιά μας μοναχά
Τὸ φεγγάρι τους χλωμαίνει,
Τὸ Κοράνι ξεψυχᾶ.

ΕΙΣ ΕΞ ΑΥΤΩΝ πρὸς τοὺς ἄλλους.

Ζῶστε, ζῶστε, παλληκάρια τὸν βρυκόλακα γημέση,
Καὶ φωτιά ὅπου σταθῆ !
Κυνηγᾶτέ τον· σὸ μνημα σὰ βρυκόλακας νὰ πεση,
Σὰ στοιχειὸ νὰ κοιμηθῆ !

ΟΛΟΙ'

Τοὺς δόσαμε στὸ Σέλινο, τοὺς δόσαμε στὴ Βρύση,
Στὴ Ρέθεμνο, στὴ Πλατανιά,
Καὶ μιὰν αὐγὴν μεσ' τὰ Χανιά
Μακρὺς πλατὺς ὁ Κόρακας θὰ τοὺς καλημερίση!

(Ἀκούεται μακρὸθεν ἤχος λύρας μὲ ἄσμα βαθύ καὶ ὑπόκωφον. Σιγὴ στιγμιαία· οἱ στρατιῶται προσέχουσιν.)

(1) Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Ἑνετικῆς δυναστείας.

ΕΙΣ ΕΞ ΑΥΤΩΝ.

Εἶναι τῆς χήρας τὸ παιδί,
Τῶν Μεραιεῶν τ' ἀγθόνι,
Ποῦ μὲ τὴν λύρα τραγουδεῖ,
Μὲ τὸ σπαθί λαβόνει.

(Εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος τοῦ στρατοπέδου ἀκούονται φωναὶ ἐνθουσιώδεις καὶ χαρμύσουνοι.)

ΜΙΑ ΦΩΝΗ.

Πάρα φύσημα Λακκιώτη !

ΑΛΛΗ ΦΩΝΗ.

Γειά σου Σφακιανὸ βορβιᾶ !

ΑΛΛΗ.

Τὸν ἔπεράσες στὴ πρώτη . . .

ΑΛΛΗ.

Πήγε πέρ' ἀπ' τὴ μουριά !

ΕΙΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ.

Τοῦ Νότη πάλε καὶ Γιαννιὰ τὰ ζηλεμένα νάτα
Σὲ πέτρα καὶ σὲ πήδημα μοιράζουσι τὰ πρωτὰ.

(Πρὸς τοὺς ἄλλους)

Πᾶμε, πᾶμε νὰ τοὺς δοῦμε εἶναι δράκοι στὸ κορμὶ,
Καταχνιά θαρεῖς μαζῆ τους καὶ χαλάζι πολεμῖ.

(Ὅλοι οἱ στρατιῶται συρρέουν. Εἰς μόνος μῖνει ἀκίνητος καὶ καθαρῖζων τὰ ὅπλα του ἐν σιγῇ.)

ΕΙΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ πρὸς ἕτερον.

'Ἄμ' αὐτός ;

ΑΛΛΟΣ.

Σιγά. Στὴν πρώτη
Μᾶς λαβώθηκε φωτιά,
Κ' ἔχ' ἢ ἔμμορφὴ του νεότη
Πρώϊμη λαβωματιά. (Φεύγει)

ΣΚΗΝΗ Γ'.

(Ὅροπέδιον στρατοπέδου, διάφοροι στρατιῶται καὶ οἱ ἀνωτέρω.)

ΕΙΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ.

Τὸ εἶδες πῶς ἀγρίεψε τὸ Σφακιανὸ λειοντάρι,
Κ' ἐσφύριξε ἀπ' τὸ χέρι του κ' ἐχάθη τὸ λιθάρι!

ΑΛΛΟΣ.

'Ἄμ' ὁ Γιαννιᾶς σὰν ἄσραψαν γὴν βάρχη τὰ μαλ-
κιά του
Κ' ἐφύσισε καὶ πέρασε καὶ βρέθηκ' ἐκεῖ κάτω !

ΣΦΑΚΙΑΝΟΣ

(μετὰ γλυκύτητος πρὸς τὸν Λακκιώτην.)

Μὲ πέρασες στὸ πῆδημα σὲ πῆρα στὸ λιθάρι·
Πέτρα καὶ πῆδημα μὲ μᾶς ἄς σμιῶνται σὲ μιὰ χάρι.

(Τὸν ἐναγκαλιζέται καὶ τὸν φιλεῖ)

ΓΙΑΝΝΙΑΣ, (προσβλέπων ἐπ' ὀλίγον τὸν
Σφακιανόν.)

Ἐλα ν' ἀλλάξωμ' ἄρματα, λεβέντη πενεμένη
Πλάγι μὲ πλάγι νὰ κτυποῦν κ' οἱ κάμποι νὰ τὸ λένε.

(Ἄνταλάσσουν τὰ ξίφη)

ΟΙ ΔΥΩ ὁμοῦ.

Κ' ἐκεῖ κάτω μιὰν ἡμέρα στοῦ πολέμου τὸ χαρὸ
Τὸ σπαθὶ νὰ τὸ χωρίσῃ
Κ' ὁ καλλίτερος νὰ στήσῃ
Ἐκεῖ πέρα τὸ σταυρό.

ΟΛΟΙ (ἐπευφημοῦντες μιᾶ φωνῇ.)

Εὐγε, ξεφτέρι Σφακιανὸ, γειά σου θεριὸ Λακκιώτη,
'Αδέρφια στὴν πᾶλληκαριά καὶ στὸ τουφέκι πρῶτο!

Α' ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑΡΧΗΣ πρὸς ἕτερον.

Ἄς δοῦν σὲ κάθε Κρητικὸ σὲ κάθε γιαταγάνι,
Πὼς πιάν' ἡ Κρήτη τ' ἄρματα πὼς ξέρει νὰ πεθάνῃ.

Β' ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑΡΧΗΣ.

Μοναχὸς ἐκεῖνος, Κώστα, δὲν σαλεύει δὲν μιλεῖ,
Ντροπαλὰ τὰ μάτια ῥίχνει κ' εἶν' ἡ ὄψι του βολή!

Α' ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑΡΧΗΣ.

Τί ἔχεις Δῆμο καὶ βογιᾶς στὸ ἔρημο λιθάρι,
Ἄγένειο πᾶλληκάρη
Στὴν πρώτην σου φωτιά;

ΔΗΜΟΣ Ἡπειρώτης.

Εἶν' ἡ φωτιά μου κόλασι καὶ μαρὸ' ἡ ξενιτειά.

Β' ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑΡΧΗΣ.

Τί λέει! τοῦ Πίνδου Σαυραῖτος, μὲ δαμασκί γ' ἡ μέση,
Δὲν βρίσκει τόπο καὶ καιρὸ στὸ πλάγι μας νὰ πέσῃ;

ΔΗΜΟΣ.

Μ' ἔσᾶς ἤρθα νὰ πεθάνω... ἡ πατρίδα μου ἡ γλυκειά.
Δὲν θυμᾶται τὰ παλῆά της, μιὰ δὲ ῥίχνει τουφεκιά,
Ἐέχασε τὸν Μπότσαρη της,
Τοῦ Τζαβέλα τὸ σπαθί,
Κ' ἤρθ' ἐδῶ ἕνα παιδί της
Σὲ μιὰν ἄκρη νὰ καθῆ.

(Ἀκολουθεῖ.)